

**ADVIES
VAN 7 JULI 2021
OVER DE SCOPINGNOTA 2
GEWESTELIJK RUP RUIMTELIJKE HERINRICHTING
RING ROND BRUSSEL DEEL NOORD**

INHOUD

I.	SITUERING.....	1
II.	ALGEMENE BEOORDELING.....	2
III.	PLANDOELSTELLINGEN.....	2
IV.	PLANGEBIED.....	3
V.	ALTERNATIEVEN EN -ONDERZOEK.....	4
VI.	IMPACT OP MILIEU, NATUUR EN LANDBOUW.....	5

I. SITUERING

1. SARO ontving op 22 mei 2021 een adviesvraag van het departement Omgeving over de scopingnota 2 van het gewestelijk RUP 'Ruimtelijke herinrichting van de Ring rond Brussel (RO) deel Noord'.¹ Het advies wordt verwacht tegen uiterlijk 23 juli 2021. Met voorliggend advies, goedgekeurd door de raad op 7 juli 2021, komt SARO tegemoet aan de vooropgestelde adviestermijn. De scopingnota 2 werd door het departement Omgeving voor de raadsleden toegelicht op de SARO werkgroep van 2 juni 2021.
2. Op 18 mei 2018 keurde de Vlaamse Regering de startnota van het gewestelijk RUP 'Ruimtelijke herinrichting van de Ring rond Brussel (RO) - deel Noord' goed. SARO bracht op 27 juni 2018 zijn advies uit bij deze startnota.² De raad erkende dat de startnota invulling geeft aan de beslissing van de Vlaamse Regering van 25 oktober 2013 maar vroeg de totaliteit van de beslissing van de Vlaamse Regering te bewaken en alle aspecten (onder andere het inzetten op fiscale maatregelen en het verbeteren van openbaar vervoer- en fietsverbindingen) volwaardig mee te nemen in het verdere proces.³ De raad vroeg om a) de doelstellingen van het toekomstig gewestelijk RUP sterker te focussen in functie van duurzame mobiliteit en duurzame ruimtelijke ontwikkeling alsook om b) het planvoornemen en de beoogde bestemmingswijzigingen verder te verduidelijken. Vanuit een bezorgdheid inzake de volwaardige integratie van de milieueffectbeoordelingen vroeg de raad tot slot aandacht voor het onderzoek van de effecten, in het bijzonder de passende beoordeling en de landbouwimpactstudie.
3. De scopingnota 2 bouwt verder op de scopingnota 1 en is het resultaat van de verschillende onderzoeken m.b.t. de alternatieven en van een eerste tussentijdse beoordeling in het licht van de plandoelstellingen. Op basis van deze tussentijdse beoordeling en van voortschrijdend inzicht worden één of meerdere 'geoptimaliseerde en/of puzzelalternatieven' geselecteerd en uiteengezet in deze scopingnota 2. De scopingnota 2 geeft bovendien duiding bij de ruimtelijke aspecten, de effectenbeoordelingen die moeten worden uitgevoerd en de onderzoeksmethode.⁴
4. SARO baseert voorliggend advies op de scopingnota 2 (dd. 2/04/2021, 272 bladzijden). De raad stelt vast dat naast de scopingnota 2 tevens 16 bijlagen bij de scopingnota deel uitmaken van de adviesvraag. Deze bijlagen omvatten duizenden bladzijden tekst en figuren. Alleen bijlage 8 'resultaten milieuonderzoek loop 1' bijvoorbeeld bestaat uit 2.340 bladzijden. SARO meent dat ten behoeve van de strategische advisering maar ook ten behoeve van het uitbouwen van een maatschappelijk draagvlak voor geïntegreerde ruimtelijke planprocessen het de aanbeveling verdient om te streven naar beknopte en leesbare documenten.

¹ <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/db9bcc2d-8bfa-4e7f-9203-0c6334616c94>

² <https://sarovlaanderen.be/advies-startnota-gewestelijk-rup-r0-noord-brussel>

³ Beslissing van de Vlaamse Regering inzake de optimalisatie van het noordelijk deel van de ring om Brussel (RO) in functie van de verkeersveiligheid en doorstroming VR 2013 2510 DOC.1141/1BIS

⁴ Scopingnota 2, pag.7

II. ALGEMENE BEOORDELING

5. De raad stelt in het algemeen vast dat de voorliggende scopingnota 2 ten opzichte van de startnota getuigt van een meer geïntegreerde visie op infrastructuur, duurzame mobiliteit en ruimtelijke inpasbaarheid, en dat het geïntegreerd planproces op een gedegen manier verloopt.

De raad legt in voorliggend advies de nadruk op volgende strategische aandachtspunten:

- a. Plandoelstellingen. Met de scopingnota 2 worden de doelstellingen van het geplande gewestelijk RUP duidelijk gekaderd binnen de ruimere programma's 'Werken aan Ring' en 'Werken aan de regio'. Het is tevens positief dat de plandoelstellingen verder worden gekaderd binnen het ruimtelijk beleid, dat als overkoepelende doelstelling in het planproces wordt meegenomen, zonder echter de focus te verliezen om een veiligere ring te realiseren met een betere doorstroming door lokaal en doorgaand verkeer te scheiden. Ten slotte oordeelt de raad het positief dat de plandoelstellingen inzake duurzame mobiliteit niet beperkt blijven tot het veiliger en multimodaal maken van bestaande oversteken en onderdoorgangen, maar dat er ook wordt ingezet op de creatie van bijkomende verbindingen en/of doorstromingsmaatregelen voor zachte weggebruikers en openbaar vervoer (zie deel III).⁵
- b. Plangebied. De raad merkt op dat het project- en plangebied en de beoogde bestemmingswijzigingen verder gespecificeerd zullen worden naarmate het proces vordert. SARO dringt aan op verdere verduidelijking inzake de bestemmingswijzigingen die in de scopingnota 2 worden aangekondigd in functie van de versterking van de open ruimtestructuur: o.a. wat betreft de afstemming met de plandoelstellingen, het plangebied en de eventueel noodzakelijke natuur- en boscompensatie (zie deel IV).
- c. Alternatieven. De raad vindt het positief dat er naar aanleiding van de inspraakperiode van de startnota werd beslist om verschillende oplossingsrichtingen voor het scheiden van het doorgaand en lokaal verkeer te onderzoeken. Dit heeft geleid tot een aantal redelijke alternatieven en varianten. De raad kan de gehanteerde vertrechtersmethodiek en het gehanteerde uitgangspunt inzake de te garanderen netwerken ondersteunen (zie deel V).
- d. Impact op milieu en natuur. De raad benadrukt het belang van een volwaardige passende beoordeling en dit met aandacht voor de recente ontwikkelingen inzake de stikstofproblematiek. De passende beoordeling en de verscherpte natuurtoets zullen pas afgerond worden tijdens het milieueffectenonderzoek voor loop 2. De scopingnota 2 verduidelijkt dat dan ook *'het belangrijke stikstofdebat en de ontwikkelingen daaromtrent zullen worden meegenomen'*. Het is aldus nog zeer onduidelijk in welke mate de resultaten van de verscherpte natuurtoets en de passende beoordeling impact zullen hebben op het uiteindelijke voorkeursalternatief. Ook inzake de nodige compenserende en milderende maatregelen geeft de scopingnota 2 amper toelichting (zie deel VI).

III. PLANDOELSTELLINGEN

6. Plandoelstellingen. Het geplande gewestelijk RUP wordt in de voorliggende scopingnota 2 duidelijk gekaderd als een onderdeel van het ruimere programma 'Werken aan de Ring', dat een geïntegreerd en samenhangend programma van wegenis-, fiets- en openbaar vervoerprojecten betreft en breed inzet op combimobiliteit en een verbeterde leefbaarheid in de verschillende projectgebieden, alsook binnen het programma 'Werken aan de regio'.

De raad stelt vast dat de plandoelstellingen ten opzichte van de startnota ook sterker worden gekaderd binnen het ruimtelijk beleid, dat als overkoepelende doelstelling in het planproces

---

⁵ Scopingnota 2, pag. 136

wordt meegenomen. Het gewestelijk RUP geeft uitvoering aan het Ruimtelijke Structuurplan Vlaanderen, maar houdt ook rekening met het in het Vlaams Regeerakkoord van 2019-2024 aangekondigde nieuwe netwerkconcept en de ruimtelijke ontwikkelingsprincipes (o.a. zorgvuldig ruimtegebruik, robuust en veerkrachtige open ruimte, ontwikkelen op huidige en toekomstige knooppunten van collectieve vervoersstromen en fietsinfrastructuur) uit de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.⁶

7. Duurzame mobiliteit. Wat betreft de plandoelstellingen inzake duurzame mobiliteit, meldde SARO in zijn advies van 27 juni 2018 dat de raad deze plandoelstellingen ondersteunt maar dat sommige doelstellingen onvoldoende ambitieus waren uitwerkt. Dit gold onder meer voor de doelstelling inzake het verhogen van de multimodale bereikbaarheid van de regio die beperkt bleef tot *'...onderdoorgangen worden veiliger en multimodaal gemaakt om de barrièrewerking van de ring voor voetgangers, fietsers en openbaar vervoer te verminderen.'*

Uit de scopingnota 2 blijkt dat de doelstellingen inzake duurzame mobiliteit niet beperkt blijven tot het veiliger en multimodaal maken van bestaande oversteken en onderdoorgangen, maar dat er ook wordt ingezet op de creatie van bijkomende verbindingen en/of doorstromingsmaatregelen voor zachte weggebruikers en openbaar vervoer.⁷ Hierbij wordt maximaal aangetakt op de ruimere programma's 'Werken aan de Ring' en 'Werken aan de regio'. De raad benadrukt het belang van de doelstelling om de ring ook veiliger te maken met een betere doorstroming door lokaal en doorgaand verkeer te scheiden.

8. Modal shift. De scopingnota 2 verduidelijkt dat werk zal worden gemaakt van een ambitieuze modal shift. Bij de herinrichting van de R0 worden over, onder en langs de R0 bepaalde potenties voor fietsverkeer en openbaar vervoer mee ontwikkeld. Gezien de herinrichting van de infrastructuur - vanuit gemotoriseerd verkeer - niet vraagvolgend wordt ontworpen, wordt er tevens ingezet op een betere multimodale bereikbaarheid van de regio rond de R0. Dat veronderstelt, naast een rationele structuur in het netwerk voor auto- en vrachtverkeer, ook een voldoende fijnmazig netwerk voor openbaar vervoer, fiets- en voetgangersverkeer.⁸

De scopingnota 2 formuleert geen concrete ambities inzake de beoogde modal shift. De raad vraagt specifieke aandacht om een volwaardige modal shift effectief te realiseren bij de verdere uitwerking van dit gewestelijk RUP. De raad verwijst in die zin naar het ontwikkelingsscenario 'Ambitieuze modal shift' waaraan de verschillende alternatieven en varianten in het geïntegreerd planningsproces zullen worden onderworpen. De raad verwijst tevens naar de verduidelijking in de scopingnota 2 dat de plandoelstellingen op het vlak van multimodale bereikbaarheid, de (landschappelijke) inpassing van de infrastructuur in de omgeving met het oog op het verhogen van de leefbaarheid in de onmiddellijke omgeving en bijdrage tot (het herstel van) de groene, blauwe en ecologische verbindingen, in het geïntegreerde planningsproces vastgelegd worden in een aantal te allen tijde te garanderen verbindingen voor fiets, openbaar vervoer en groenblauw langsheen en kruisend ten opzichte van de R0. Het betreft zowel bestaande, in aanleg zijnde of te realiseren verbindingen. De raad kan dit uitgangspunt ondersteunen.

IV. PLANGEBIED

9. Plangebied. De raad kaartte in zijn advies van 27 juni 2018 aan dat er geen zicht was op de concrete afbakening van het plangebied. De raad vroeg hieromtrent verdere duiding en meende dat - ook al is het effectieve ruimtebeslag van de toekomstige ring nog niet gekend - enkele indicaties hieromtrent welkom zouden zijn.

De scopingnota 2 verduidelijkt dat het plangebied in functie van de tweede fase van het

---

⁶ Scopingnota 2, pag. 132-134

⁷ Scopingnota 2, pag. 136

⁸ Scopingnota 2, pag. 15 en pag. 135

onderzoek opnieuw is bekeken: *‘door het toevoegen van planelementen voor de realisatie van de plandoelstellingen, de versterking van de open ruimtestructuur en de tijdelijke werken, wordt het plangebied verruimd.’* Daarnaast meldt de scopingnota 2 dat het plangebied nog steeds een ruwe indicatie betreft en naarmate het proces vordert specifiek zal worden afgebakend, hetgeen zal gebeuren bij de opmaak van het voorontwerp gewestelijk RUP.

Volledigheidshalve merkt de raad op dat een deel van het plangebied ligt binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De scopingnota merkt terecht op dat dit deel geen voorwerp uitmaakt van voorliggend gewestelijk RUP (aangezien het gewestelijke materie betreft en het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest niet onder Vlaamse bevoegdheid valt). De scopingnota verduidelijkt dat *‘betreft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de toepasselijke wetgeving ter zake zal worden toegepast’*.⁹ De raad verwijst naar zijn aanbeveling in zijn advies van 27 juni 2018 om verder te verduidelijken hoe het nodige overleg met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal worden georganiseerd, en op welke punten het akkoord van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet worden bekomen.

10. Bestemmingswijzigingen. De raad kaartte in zijn advies van 27 juni 2018 aan dat er geen zicht was op de beoogde bestemmingswijzigingen. De raad vindt het een goede zaak dat de scopingnota 2 een olijsting bevat van de verschillende bestemmingswijzigingen die voorzien worden in functie van de realisatie van de plandoelstellingen. Verder onderzoek zal evenwel nog moeten uitwijzen welke delen herbestemd zullen worden en welke bestemming hieraan gegeven zal worden.¹⁰

Een specifiek aandachtspunt betreft de bestemmingswijzigingen die in de scopingnota 2 worden aangekondigd in functie van de versterking van de open ruimtestructuur: *‘Het onderzoek in loop 2 wordt uitgebreid met heel wat mogelijkheden i.f.v. de versterking van het open ruimtenetwerk.’* In de scopingnota 2 werd hiertoe een vlekkenkaart uitgewerkt.¹¹ De raad dringt er allereerst op aan om de doelstellingen inzake ‘de versterking van de open ruimtestructuur’ verder te verduidelijken. De scopingnota 2 geeft hieromtrent nagenoeg geen informatie. Bovendien merkt SARO op dat de doelstelling inzake ‘de versterking van het open ruimtenetwerk’ niet als dusdanig is opgenomen in de plandoelstellingen van het geplande gewestelijk RUP. Indien onder deze noemer de eventueel noodzakelijke natuur- en boscompensatie zullen worden gevat; dan dient dit ook als dusdanig transparant benoemd te worden in de scopingnota. Volledigheidshalve merkt de raad op dat de betreffende vlekkenkaart gebieden bevat - ter versterking van het groen-blauw netwerk en de agrarische structuur - die ver buiten het plangebied gelegen zijn. De raad dringt aan op verdere verduidelijking inzake het beoogde plangebied van het gewestelijk RUP (par. 9).

V. ALTERNATIEVEN EN -ONDERZOEK

11. Alternatieven. In de startnota werd er uitgegaan van één ‘basisalternatief’ dat voortbouwde op de beslissing van de Vlaamse Regering van 25 oktober 2013, waarbij de plandoelstelling van het scheiden van het doorgaand en lokaal verkeer verwezenlijkt zou worden door het invoeren van een systeem bestaande uit een doorgaande Ring met parallelwegen.¹² De raad achtte het in zijn vorig advies een tekortkoming in het geïntegreerd planproces dat er geen andere redelijke alternatieven onderzocht zouden worden.

De scopingnota 2 verduidelijkt dat uit de diverse adviezen en inspraakreacties op de startnota heel duidelijk de noodzaak is gebleken om een ruimer gamma van mogelijke oplossingen te onderzoeken. De raad vindt het dan ook positief dat er naar aanleiding hiervan werd beslist om verschillende oplossingsrichtingen voor het scheiden van het doorgaand en lokaal verkeer te

---

⁹ Scopingnota 2, pag. 206

¹⁰ Scopingnota 2, pag. 142-145

¹¹ Scopingnota 2, pag. 143

¹² Scopingnota 2, pag. 8-9 en pag. 146

onderzoeken hetgeen geleid heeft tot een aantal redelijke alternatieven en varianten.¹³

12. Alternatievenonderzoek. De scopingnota 2 verduidelijkt dat met het oog op het bekomen van een voorkeursalternatief een iteratief vertrechtingsproces in verschillende fasen wordt gevoerd. In een eerste fase werden verschillende oplossingsrichtingen uitgewerkt om de plandoelstellingen te kunnen realiseren. Naast het parallelsysteem werd een systeem met laterale wegen onderzocht alsook oplossingsrichtingen om de bestaande infrastructuur te optimaliseren. In een volgende fase werden deze oplossingsrichtingen op basis van een quick scan analyse (een eerste kwalitatieve evaluatie o.b.v. de criteria uit het richtlijnenboek MER) vertrechterd tot zeven redelijke alternatieven en diverse varianten.

De vertrechtering van de alternatieven tot het voorkeursalternatief gebeurt in twee loops. Deze werden in een tweede fase (loop 1) onderworpen aan verschillende onderzoeken¹⁴ en vervolgens vertrechterd tot drie redelijke alternatieven en diverse varianten. Deze varianten zullen in een derde convergerende fase (loop 2) opnieuw onderworpen worden aan verschillende onderzoeken en een redelijkheidstoets en op basis van een uitgebreide en verscherpte analyse en evaluatie uiteindelijk leiden tot het weerhouden van één voorkeursalternatief. De raad kan de gehanteerde vertrechtingsmethodiek ondersteunen maar vraagt dat focus behouden blijft, inzonderheid verbeteren van doorstroming van verkeer over de ring, met scheiding van lokaal en doorgaand verkeer, gericht op meer veiligheid door minder weefbewegingen en finaal doel om de veiligheid te verbeteren en de verkeerscongestie te verminderen.

VI. IMPACT OP MILIEU, NATUUR EN LANDBOUW

13. Milieueffectenonderzoek. De raad stelt vast dat de scopingnota 2 zeer beperkt inzicht geeft in de impact van het geplande gewestelijk RUP op milieu, natuur en landbouw. Uitvoerige achtergrondinformatie is wel terug te vinden in bijlage 8 'resultaten milieuonderzoek loop 1'. SARO verwijst naar de opmerkingen die de raad formuleerde inzake de impact op milieu, natuur en landbouw in het advies van 27 juni 2018.

De scopingnota 2 verduidelijkt dat *'de resultaten van het milieueffectenonderzoek loop 1 in essentie een tussentijds en voorwaardelijk karakter hebben.'* Dit betekent ook dat de - in dit milieueffectenonderzoek - geïntegreerde toetsen (o.a. passende beoordeling, verscherpte natuurtoets) een tussentijds en voorwaardelijk karakter hebben.¹⁵

14. Passende beoordeling. Op basis van voorgaande vaststelling wenst de raad nogmaals - zoals ook in zijn advies van 27 juni 2018 - het belang te benadrukken van een volwaardige passende beoordeling en dit met aandacht voor de recente ontwikkelingen inzake de stikstofproblematiek. Zowel in Vlaanderen als in Brussel liggen immers waardevolle natuur- en bosgebieden in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.

De passende beoordeling en de verscherpte natuurtoets zullen pas afgerond worden tijdens het milieueffectenonderzoek voor loop 2. De scopingnota 2 verduidelijkt dat dan ook *'het belangrijke stikstofdebat en de ontwikkelingen daaromtrent zullen worden meegenomen'*. Het is aldus nog zeer onduidelijk welke impact de resultaten van de verscherpte natuurtoets en de passende beoordeling zullen hebben op het uiteindelijke voorkeursalternatief.

Ook inzake de nodige compenserende en milderende maatregelen geeft de scopingnota 2 amper toelichting. Deze maatregelen zullen gefinaliseerd worden in functie van de resultaten van milieueffectbeoordeling loop 2. Er is aldus momenteel nog geen zicht op de (mogelijks) noodzakelijke natuur- en/of boscompensaties.

---

¹³ Startnota, pag. 146

¹⁴ plan-m.e.r., MKBA, RVR, VVEB, Future Proof en ontwerp onderzoek- en een redelijkheidstoets

¹⁵ Scopingnota 2, pag. 222